

vind het ondraaglijk om dan voor zo'n keuze te staan."

Wat vindt zij van het testen van een embryo – bij ivf-bevruchting – op genetische afwijkingen?

„Daar moeten we heel nuchter in zijn. Het gaat dan nog om een klompje cellen. Dat is nog geen kind. Ik laat me bij zulke ethische vragen leiden door het relationele: heb ik een band? Pas als je het kind hebt voelen bewegen, heb je er een band mee. Vanaf dat moment wordt een beslissing om al dan niet te aborteren veel zwaarder.

Je mag ervan uitgaan dat er met een klompje cellen nog geen band is. Als er tien klompjes cellen op een schaal liggen en je kunt er twee terugplaatsen, dan ligt het voor de hand dat je gaat onderzoeken uit welke klompjes een gezond kind kan groeien. Als een daarvan een gen bevat dat een dodelijke ziekte kan veroorzaken, dan plaats je dat niet. Om lijden te voorkomen. Ik zie geen verschil met inenten."

Ook rabbijn **Elisa Klapheck** keurt testen vroeg in de zwangerschap niet af. „Dat is maar één detail van de genetische onderzoeksmogelijkheden, in andere landen zijn het weer andere details die tot discussie leiden. Wat in het ene land verboden is, kan in het andere land gehaald worden. Je krijgt dan vormen van medisch toerisme."

Rabbi Elisa Klapheck ziet het probleem vooral in de ethische verwarring binnen een ontwikkeling die toch door zal gaan. „Ik denk dat we het debat hierover ook op een Europees niveau moeten voeren – niet over de landelijke details, maar vanuit het positieve besef dat mensen in de schepping kunnen ingrijpen. Nu zie je dat mensen uit een vage angst grenzen stellen die ze op details weer overboord gooien."

Politici van de regeringspartijen vliegen elkaar nu in de haren over de genetische screening. De PvdA is vóór, de ChristenUnie heeft principiële bezwaren, het CDA twijfelt. Abeltje Hoogenkamp: „De actualiteit gaat over het borstkanker-gen. Het lijkt me dat daar geen discussie over is. Natuurlijk wil je niet een kind ter wereld laten komen dat weet dat het die ziekte krijgt, dat haar borsten moet laten amputeren of dat misschien moet beslissen om geen kinderen te krijgen, omdat zij die ziekte ook weer kunnen erven. Er is toch geen twijfel over dat we zulke ziektes moeten voorkomen? Ik heb nooit iemand horen zeggen tjonge, wat jammer dat we pokken hebben uitgebannen."

Mag de mens wel ingrijpen in de natuurlijke loop der dingen?

Zeker, reageert ziekenhuispredikant Hoogenkamp. „De natuur is helemaal niet leuk. En waarom doen we hier wel moeilijk over, terwijl we bij het selecteren van zaad bij inseminatie de beste zaadjes eruit centrifugereren, zonder daar een probleem van te maken? Maar vooral: het is geen houdbaar argument met de Bijbel als uitgangspunt. De natuurlijke gang van zaken is bijbels gezien niet heilig. Zieken die genezen, doden die opstaan, onvruchtbare vrouwen die zwanger worden. In de Bijbel wordt voortdurend ingegrepen in de natuurlijke loop der dingen."

In het boek Ezechiël, zegt rabbijn Klapheck, staat dat God de mensen een nieuw hart zal geven en een nieuwe geest. „Dat is spiritueel bedoeld en niet medisch, maar het geeft aan dat er verbetering en vernieuwing mogelijk is. God spreekt de profeet daar aan als mensenzoon, verantwoordelijk voor het goddelijke in het leven. Elke vernieuwing is angstaanjagend, maar wij moeten ons niet door angst laten leiden, maar door geloof in